

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Defensio Locorum S.
Scripturae. De Ecclesia Catholica, Et Eivs Pastore
Episcopo Romano, B. Petri, principis Apostolorum
successore, libri duo. Aduersus nugatorias ...**

**Torres, Francisco de
Coloniae Agrippinae, 1580**

VD16 ZV 18729

Capvt XXVI. Responsio ad locum Cypriani ab Antonio obiectum de vno
Episcopatu, cuius pars à singulis in solidum teneatur. Et quomodo falsum
sit, quod ait commissum esse in solidum Petro & alijs ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-33634

Responsio ad locum Cypriani ab Antonio obiectum de vno Episcopatu, cuius pars à singulis in solidum teneatur. Et quomodo falsum sit, quod ait commissum esse in solidum Petro & alijs Apostolis pascere omnes oues, & quomodo Antonius, & ante eum Molinæus locum Cypriani repugnantia implicauit. Et quomodo cum dixit Cyprianus Episcopatum vnum esse indiuisum, necessario dixit vnum Episcopum esse. Item responsio ex Cypriano ad id quod Antonius objicit, Pontifices non oues, sed se pascere.

V Ide igitur, *inquis*, quantum tibi largiar, fac appositam esse notam vniuersalem, tamē nihilo magis efficies id, quod vis; nec enim nouum est rem vnā multis in solidum committi. Esaias missus est ad vniuersos Iudæos; atque eisdem temporibus Osias erga ipsos Iudæos munus propheticum obiit; Apostolis omnibus ita dixit Christus, eritis mihi testes vsque ad vltimas terras Actorum 1. & aliquanto post ita Paulum affatur Ananias, eris ei testis apud omnes homines Actorum 9. & 2. & quamuis Paulus se Gentium Apostolum profiteatur, nemo tamen hactenus, qui modo sanus fuerit, aliquid propterea reliquis Apostolis detraxit. Quia verò in hac quæstione sæpè laudas Cyprianum, eumque grauissimū auctorem appellas, in spem venio, te hac illius verba agniturum. Episcopatus, inquit, libro de vnitæ Ecclesiæ, vnus est, cuius à singulis in solidum pars tenetur. Ecce tibi solutio tui sophismatis Turriane, non iam à nobis, sed ab ipso Cypriano producta. si enim singuli Episcopi vnus Episcopatus partem ita tenent, vt ipsum Episcopatum in solidum teneant, quia est indiuisus, sequitur explodendam esse tuam hac conclusionem, solidum Petrum Christi omnes oues pascere, quia Christus dixit, Pasce oues meas. *Vide tu in quot formas necesse sit te mutari, & quàm lubricum fieri, vt quod dicis, defendas. Iam largiris*

giris liberaliter, dictū esse Petro pascere omnes oues meas, sed idem in solidum commissum esse alijs Apostolis, quæro igitur nunc, putas ne contineri præfecturam his verbis, ita ut verbum pascere non solum docere significet, sed etiā præesse? scio non negabis. cum. n. pascere iussit, & cū potestate ligandi & soluendi, & leges ecclesiæ sancienti misit, necesse est iurisdictionē in oues dedisse, iurisdictionem autem sine potestate præfecturæ expediri non potest; immo iam Molinæus iurisperitus, qui tecum primatum Petri tollit, concessit Ruffo, non prohibuisse Dominum in euangelio præfecturam, cum dixit apostolis, qui maior est inter vos &c. sed ambitionem; si igitur pascere præesse est, quomodo commissum esse hoc Petro, & alijs Apostolis in solidum exemplo Esaie, & Osee, qui missi sunt ad Iudeos, ut eis prophetarent, probasti? an prophetare præesse erat? & prophetia præfecturæ? accipiebant ne prophetæ simul cum charismate prophetiæ potestatem in populos, quibus prophetabāt. Quis hoc dicturus est, nisi forte omnes prophetas Daniele facies, aut Samueles, & Iudices populorū, ad quos mittebantur, ut iam non solum Iudeorum Iudices essent, sed Gentium, ut Ionas Ninivitarum, ad quos missus est, & alij prophetæ, et si non sunt missi ad Gentes. commissum enim est illis prophetare etiam Gentibus, ut Iob, Abdias, Naum, Abacum, ut ex eorum præmijs perspicitur, & Isychius etiam in suo in 12. prophetas prologo observavit. Alter etiam exemplo probas commissum esse in solidum Petro, & alijs Apostolis pascere omnes oues, sicut inquit, Apostolis omnibus dixit Christus, eritis mihi testes usque ad ultimas terras. Hic etiam quæro, erat ne præesse, fieri testes omnes Apostolos passionis, & resurrectionis Christi, & omnium, quæ Christus in terra fecit, ut opus consummaret, & dedit ei pater, ut faceret, sicut ipse in Euangelio Ioh. c. 17. dixit? si non erat idem, quorsū hoc pertinebat? quomodo hoc exemplo probasti, quod volebas? sed accedamus propius. Manifestum est, præesse, quoddā dominari esse, ac proinde si commissum est apostolis in solidum præesse omnibus quibus, sequitur commissum esse eis, esse earum dominos in solidum, non quales domini erant, qui Gentibus dominabatur, quod Christus prohibuit in euangelio, & B.

Quo iam concessit Molinæus Ruffo non prohibuisse Dominum in Euangelio præfecturam, sed ambitionem, cū dixit Apostolis, qui maior est inter vos, &c.

Quo redarguatur, quod Antonius dicit commissum esse in solidum Petro & alijs Apostolis pascere omnes oues. Quomodo Antonius prophetiam facit præfecturam, & testes esse facit præesse.

Quo cogatur Antonius concedere, posse esse plures eiusdem rei dominos in solidum, & negant iurisperiti fieri posse. Quomodo Antonius testimonio Cypriani, quem citat, convincitur.

Quo repugnantiam Molinæi in testimonio Cypriani recitato Mūdus Rufus cōuicit.

& B. Petrus in epistola sua priore, cum ait, non dominantes in clero, sed esse dominos ad eorū utilitatem, sicut Sara, inquit idem Petrus, obediebat Abraham, dominum eum vocans. Erant enim ecclesie subiectæ apostolis, sicut mulieres subiectæ sunt viris suis: at Vlpianus, & alij iurisperiti statuunt duos eiusdem rei in solidum dominos esse non posse. Vnde in concilio Niceno decretum est, ut non sit nisi vnus vnus ciuitatis episcopus, quem canonem se ignorasse Augustinus confitetur, cum sedit vna cum Valerio episcopo, cuius coadiutor factus erat. Sed veniamus iam ad locum Cypriani, quem contra te non intelligens, quid diceres, citasti. Quod mihi quidem, fateor, optandum fuit, ut tuus tandem testis idemq; meus testimonium contra te diceret, & huic contentioni, & meo libro finem imponeret; episcopatus, inquit, libro de vnitate Ecclesie, vnus est, cuius à singulis in solidum pars tenetur; hoc est testimonium Cypriani, quod tu quidem non explicasti, & repugnantia quadam siue malitiose, siue per ignorantiam inuoluisti. Cum subiungis, Si enim singuli episcopi vnus episcopatus partem ita tenent, ut ipsum episcopatum in solidum teneant, quia est indiuisus, sequitur explodendam effectū hanc conclusionem, solum Petrum Christi omnes oues pasce, quia Christus dixit, pasce oues meas. Fateor eam esse huius connexi rationem, ut si superius concedatur, necesse sit inferius concedi; at superius concedi nō potest, cum sibi ipsi repugnet, Nihil igitur testimonio Cypriani effectum est, ex quo iudicium causæ pēdere voluisti. quomodo autem sibi, quod dixisti, repugnet, & ipso testimonio Cypriani tu conuincaris, mox explicabo, si illud prius dixerō, eodem modo, quo tu, Molinæum iurisperitum hunc locum Cypriani admixta repugnantia deprauasse; sic enim scripsit inuertens verba Cypriani, sicut tu, episcopatum vnum atq; indiuisum esse, & penes singulos episcopos in solidum esse oportere, hactenus Molinæus. Hunc Mūdus Rufus item iurisperitus, & quidem iudicio omnium eruditiss. ita refellit, & te in eo, nō potest, inquit, esse hoc ex Cypriani sententia. Nam Cyprianus ait, vnum esse atq; indiuisum episcopatum; non erit igitur is in solidum penes singu-

singulos, nisi esset vnus episcopus, & non multi. Quare aut penes singulos ipsum illum episcopatum, qui vnus sit, in solidum necesse est non esse; aut plures esse episcopatus: non sunt autem plures, vt ait Cyprianus, sed vnus tantum; non igitur possunt singuli episcopi qui plures sunt, eum in solidum habere, sed pro parte tantum. Hæc Rufus. Ego verò quia cū dialectico disputo, subtili⁹ hoc, quod Rufus premam, & φιλοσοφώτερον Episcopatus, inquit Cyprianus, vnus est, cuius à singulis in solidum pars tenetur, habet igitur iste vnus episcopatus, quem Cyprianus dicit, partes, quarum vnaquæq; pars ab vnoquoq; episcopo tenetur. Quod si is, qui partem episcopatus, qui vnus est, tenet, ipsum vnum episcopatum, vt tu Cypriano affingis, in solidum tenet, igitur totum non distinguitur à parte: pars enim ad totum refertur, quia pars, totius est pars, totum autem vt non distinguatur à parte, fieri non potest, quia si non distinguitur, & totum est idem simpliciter & in solidum vni parti, eadem ratione esset, idem alteri partium, quæ autem vni & eidem sunt simpliciter eadem, ipsa sibi vicissim sunt eadem: ex quo rursum fieret, vt episcopatus, qui vnus est totus, non haberet partes diuersas, quas singuli episcopi tenerent. Iam credo intelligis repugnantiam, qua dixi te cum Molinæo testimonium Cypriani inuoluisse. explicemus nunc quomodo ipso Cypriano interprete intelligendum sit testimonium eius, quod produxisti, in quo totam spem causæ obtinendæ collocasti; sic enim dixisti, venire te in spem, vt verba eius agnoscerē. vtinam ego in hac spem de te venire possem, sed, sicut scriptum est de alijs tui similibus in Deut. scio contentionem tuam, & ceruicem tuam durissimam. Cum igitur ait Cyprianus episcopatum vnum esse & indiuisum, ipse declarat, quem vocet episcopatum vnum & indiuisum, Ecclesiam scilicet; statim enim subiungit, Ecclesia vna est, quæ in multitudinem latius incremento fecunditatis extenditur. Ecclesia itaq; Catholica vna est ex multis Ecclesijs constans, quarum singulis singuli episcopi se præsidere debent in Ecclesia Catholica, quæ vna est, vt Episcopatum ipsum vnum atq; indiuisum esse maximè probent, vt idē Cyprianus ait, id est ipsam Ecclesiam Catholicam esse vnam & in-

S f

diui.

Quomodo
demonstre-
tur inuol-
uisse Anto-
niū testimo-
nium Cy-
priani cita-
tum repug-
nantia.

Quomodo
testimoniū
Cypriani, &
Antonius
repugnantia
implicauit,
& in quo to-
tam spem cau-
sa obtinen-
dæ posuit,
intelligen-
dum neces-
sario sit ipso
Cypriano
interprete,
qui Antonium
con-
uincit.

Quem vo-
cet Cypria-
nus episco-
patum quo-
modo idem
declaret.

Quomodo
Cyprianus
declaret,
quid sit te-
nere à singu-
lis in solidū
partem epi-
scopatus,
qui unus est.

De ratione
in solidum
reddenda à
singulis epi-
scopis.

Quomodo
quot sunt
episcopi, tot
episcopatus
esse neces-
sit, ex quib.
unus epi-
scopus per
cunctum or-
bem diffu-
sus constat.

diuisam, hoc autem faciunt, cum inter se coherent, & id ipsum dicunt omnes, & non sunt schismata, nec ab origine & capite unitatis discedunt, quod est episcopus Petri successor. Quid autem sit teneri à singulis in solidum non episcopatum ipsum unum, quod tu finxisti, & Cyprianus nunquam dixit, sed partem episcopatus, idem Cyprianus, in epist. ad Cornelium tertia, lib. 1. declarat, cum ait, singulis pastoribus, id est, episcopis portionem gregis esse ascriptam, quam regat, inquit, unusquisque, & gubernet, rationem sui actus domino redditurus. Hoc igitur est à singulis in solidum partem unius episcopatus, id est, unius Ecclesie Catholice teneri, & gubernari, ut ipse solus qui tenet, in solidum redditurus sit rationem partis, siue portionis sibi ascriptae illius unius gregis, de quo dictum est in Evangelio, erit unus grex, & unus pastor. De hac ratione in solidum reddenda dixit Apostolus in epist. ad Hebr. obedite praepositis vestris, & subiaceite eis; ipsi enim peruiuant pro animabus vestris tanquam rationem reddituri. exemplum sit huius rationis in solidum reddendae à pastoribus ouium rationalium, quod Iacob dixit in Gen. c. 31. ad Laban de ratione, quam redderet ei de grege pecorum commisso, damnum, inquit, omne reddet, quidquid furtim peribat, à me exigebas &c. Explanaueram hunc locum Cypriani antea, sed dum tu idem iteras, me quoque idem iterare cogis. immo iteranda adhuc sunt aliter, quo magis à tuo & nostro teste conuincaris. Cum ait Cyprianus, episcopatus unus est, cuius à singulis in solidum pars tenetur, à singulis episcopis dicit, proximè enim dixerat, quam unitatem firmiter tenere, & vindicare debemus maxime episcopi, qui in Ecclesia praesidemus; at episcopus ad episcopatum refertur, igitur illa portio gregis, quae unicuique ascripta est, quam regat, & gubernet, sicut idem Cyprianus dixit, episcopatus eius est, ad quem suus episcopus tanquam pater ad suos filios, magister ad suos discipulos, & pastor ad suum gregem refertur. Sunt igitur in una Ecclesia Catholica totidem episcopatus, quot episcopi, & totidem episcopi, quot episcopatus; deinde sicut multae orationes una sunt orationes, hoc est coniunctione, ut libro priore Peribermen. tradit Arist. & unum sunt,

sunt, quæ vinculo quopiam continentur, ut fascis, sicut idem lib. 7. Metaphys. docet, sic omnes episcopatus cum in unum cohererent, unus episcopatus indivisus sunt, qui ex suis partibus compositus est, totum autem re quidem non differt à partibus suis; sicut non differt re Syllaba à literis, ex quibus composita est; ut idem Arist. libro 7. Metaphys. tradit. differt tamen ratione; alia. n. est forma, & alia b. a. ba enim est forma coniuncta cum materia, quæ materia est a. b. sic alia ratio & forma est unius Ecclesiæ Catholice, siue unius episcopatus indivisi; & alia singularum Ecclesiarum, siue singulorum episcopatum, ex quibus, tãquam ex materia unus episcopatus componitur. Ipse verò unus episcopatus forma est, quæ dissoluta, unus episcopatus indivisus non manet; manent tamē episcopatus singuli, ex quibus ipse unus episcopatus cōpositus erat. Cū igitur aliquid aliud sit nō re, sed ratione unus episcopatus, siue una Ecclesia Catholica præter episcopatus, & Ecclesias, ex quib. constat, & episcopatus sit τὸ πᾶν, id est, eorum, quæ ad aliquid dicuntur, sequitur ipsum unū episcopatum unius episcopi esse; & episcopatus singulos, singulorū episcoporum esse. Quare cū Cyprianus dixit Episcopatus unus est, cuius à singulis in solidum pars tenetur, simul dixit, unū episcopum esse ipsius episcopatus, qui unus est, & indivisus; qui unus non esset, nisi in eo esset vinculum quoddam, quo copulantur in unum singuli episcopatus; id aut vinculum est episcopus unus, qui ipsi episcopatu, qui unus & indivisus est, præest, & eius forma est. In hoc uno episcopatu, ut est unus totus, sicut unus pastor est, & plures pastores esse non possunt, ita etiam unus grex est, & non plures. hoc ipsum idem Cyprianus dixit in eodem libro de unitate Ecclesiæ, ut antea exposui, postquam enim de unico Petro disseruerat, cui dominus dixit, super hanc petram ædificabo Ecclesiam meā, & post resurrectionem, Pasce oves meas, & à quo ut unitatis origo inciperet, auctoritate sua disposuisse dixit; paulo post, monet, inquit, ipse in Evangelio suo, & docet dicēs, Erit unus grex, & unus pastor. deinde subiūgit interroganter, & esse posse in loco aliquis existimat, aut multos pastores, aut plures greges? uno in loco dixit, id est, in ipso episcopatu, qui unus est.

Quomodo differat inter se unus episcopatus siue una Ecclesia Catholica & omnes episcopatus, siue omnes Ecclesiæ Catholice, ex quibus ille unus episcopatus, siue illa una Ecclesia Catholica constat, & quibus exēplis differentia ista demonstratur.

Quid sit, quæ Cyprianus interroganter dixit, & esse posse aliquis vno in loco existimat aut multos pastores, aut plures greges?

Sf 2

affir.

affirmat igitur Cyprianus totius episcopatus, qui unus est, vnu esse pastorem, & vnum gregem; partium vero suos particulares pastores, & particulares greges. Isti autem pastores partium nisi ad vnum caput referantur, inter eos ordo esse non potest, non enim est ordo inter aequales. Quare qui caput omnium episcoporum, & vnum principem pastorum in Ecclesia visibili à Christo constitutum tollunt, ut Protestantes faciunt, regnum Christi, quod secundum humanitatem de calo regnat in terra, nolunt esse monarchiam, sed polyarchiam cum anarchia, quoniam nihil potest esse monstruosius; videre volunt polyarchas, non monarcham, Superintendentes dico acephalos, id est, capita sine capite. Tamen si ne capita quidem sunt, sicut nec Ecclesiae, quas tenent; sed ita loquimur, ut tui iurisconsulti ades dirutas, ades vocant; sed tamen dirutas; & testamentum nullum, vocant testamentum, sed tamen nullum; & in scriptura sancta Israel etiam vocatur populus, qui vitulos aureos in Samaria colebat; & in Genesi filij quoque Dei appellantur non

Quomodo
Protestantes
regnum Chri-
sti in terra
faciunt non
monarchiam,
sed polyar-
chiam cum
anarchia, &
videre vo-
lunt non
monarcham,
sed polyar-
chas qui sunt
superinten-
dentes ace-
phali, id
est, capita si-
ne capite.

Quomodo
superinten-
dentes Pro-
testantium,
obedientiam
quā ipsi ab
alijs exigunt,
nolunt ipsi
vili alijs su-
perintenden-
ti praebe-
re, ut
fiant forma
gregis in o-
bedientia,
quae ad gu-
bernandum
potissima
est.
Peroratio
Antonij cum
epilogo
mendacio-
rum.

solum qui ex Enos oriundi non degenerarunt à virtute eius, & cognomero: sed qui degenerarunt, & ex genere Cain homicida, uxores philodenis, id est, libidinosè duxerunt. Responde mihi Antoni, si vestri Superintendentes requirunt à suis, quibus praepositi sunt, obedientiam in ijs quae pertinent ad animas, pro quibus eorum cura excubat, quare ipsi nolunt habere vnum primum, cui in ijs item quae spiritualia sunt, ipsi obediant, ut sic obedientes, formae gregis fiant, & obedientiam, quam ab alijs postulant, ipsi alteri adhibeant? Venit tandem Antonius ad clausulam, & causam suam epilogo mendaciorum perorat. Quamobrem, inquit, cum perperam verba Christi exponas, cum ineptè de alijs Apostolis neges, quod de Petro affirmatur, denique cum falso addas in tua expositione, quod in ipso contextu non continetur, nempe de Petri successione quam Roman. Pontifici tribuis, concludimus, totum tuum istud argumentum esse plene sophisticum, ac nullius momenti, adeo ut sola negatione refelli potuerit. Concludamus nos rursus, Cum verba Christi Pasce oves meas, colla-

latis alijs locis scripturæ, & ex ipsa circumstantia loci, & ex ipso
 contextu probauerim ad Petrum primo & singulariter pertine-
 re, & ad alios Apostolos in Petro & per Petrum communiter, &
 Petri successionem secundum scripturâ, & rationem necessariam
 diuinæ providentiæ, & testimonium Apostolicæ traditionis conti-
 neri in his verbis ostenderim; & Antonius dixerit tantum suo
 more & nihil probauerit, & sola negatione nostrum argumentum
 refellerit, q̃ ipse dicit satis esse, concludimus meras nugas esse, &
 mere nugatorias cavillationes, quas attulit. Pergit Antonius per-
 orare, Retorqueamus igitur, inquit, tuum argumentum
 hoc modo, Petrus iubetur pascere oues Christi, siquidē
 ipsum amat; pascuntur autem oues Christi pura euange-
 lij prædicatione, sinceraque sacramentorum admini-
 stratione, ac cæteris alijs rebus præstandis, quæ ad mini-
 sterium Euangelicum pertinent, quas quidem Petrus fi-
 delissimè executus est; at Episcopi Rom. ipsi se pascunt,
 non oues Christi; immò ipsas oues, & quotquot purum
 Euangelium profitentur, id est, Christum ipsum in suis
 membris non oderūt tantum, sed etiam gladijs, & flam-
 mis insectantur, ergo Romani Pontifices non sunt Petri
 successores: nec enim Christum amāt, nec eius oues pa-
 scunt, quod vtrumque fecit Petrus. More tuo, sicut hæc-
 nus fecisti, falsum sumis, & non syllogizas; id est, peccas in matē-
 ria, & forma. Petrus, inquis, iubetur pascere oues Christi; siqui-
 dem ipsum amat. Quis hoc tibi dedit? ubi probasti, in charitate
 Petri fundatam fuisse à Christo potestatem & curam pascendi oues
 eidem Petro mandatam? si nusquam probasti, quia neque probari
 potest, cur sumis ad retorquendum argumentum, ut dicis, quod
 nec à te probatum, nec à me concessum est? sic ne in Gymnasio tuo
 disputare didicisti? ego ex euangelio non super charitatem Petri,
 sed super petram fidei, sic enim beatus Chrysostomus Petrum vo-
 cat, fundatam esse Ecclesiam probavi; donec q̃ tu refellas, non est
 opus eadem repetere. Explicavi etiam, cur dominus prius percon-
 tatus fuerit Petrum, vtrum amaret eum, & quid Dominus illa

Quomodo
 Antonius
 ad retor-
 quendū ar-
 gumentum
 sumat, quæ
 nunquam
 probavit,
 neq; proba-
 ri possunt.

Paralogi-
mus Anto-
nij propter
ignorantiā
elenchi.

per contatione tertio iterata docere, & monere voluerit. Tu vero cum ais, Petrus iubetur pascere oues Christi, si quidem ipsum amat, causam mandandi Petro hoc munus pascendi, ad amorem Petri erga Christum retulisti, ut ex eo sequeretur secundum dogma tuum hereticum, in quibus successoribus hac causa, id est, amor cum fide non reperiretur, ius successionis ad eos non pertinere, sed sumpsisti falsum, & per defectum, & ignorantiam elenchi captiosam & in schola sophistarum construxisti. si quidem & ut patet, id est, contradictio, siue redargutio ducens ad contradictionem, est, ut Aristot. tradit, eiusdem, & unius non nominis, sed rei, & nominis non equiuoci, sed uniuoci, & ex concessis necessario, & secundum idem, & ad idem, & similiter, & eodem tempore, &c. Quod autem assumpsisti, at Episcopi Romani nihil tale iam pridem fecerunt, sed pastoris pedo in regium sceptrum conuerso, ipsi se pascunt, non oues Christi, Quia tu ex hoc, quod odio Pontificum finxisti, effectum putas, non esse pastores, amabo te, cum Dominus per Ezechielem cap. 34. malos pastores accusat, cur pastores vocat? an essent mali pastores, nisi pastores essent? minime, non magis quam coriscus esset coriscus musicus, nisi esset coriscus, si pastores sunt, & a domino quauis mali, tamen dicuntur pastores, ergo tam diu tu & ego oues sumus, quam diu illi pastores. Cur igitur, si quando non sint pastores, quales esse oporteat, vis tu desinere esse, & id est illorum ouis, qualescunque sint, modo fide teneant, quam tu amfisti? si dominus licet malos pastores, nomine tamen & dignitate pastoris honorat, cur tu verbo Dei, & voluntati, ac iudicio, & sententiae eius repugnas? cur pastorem tuum esse negas, quem Deus tandiu pastorem tuum esse affirmat, quandiu pastorem vocat? Rursum cum Pont. Rom. se & non oues Christi pascere dicis, quia cum ouis alioquis, licet extra ouile aberres, pastorem tamen & iudicem tuum, de quo tot mala aut temere audisti, aut credidisti, imo Christum ipsum, qui dat ecclesiae pastores, iudicas, respondet tibi B. Cyprianus pro Pontifice Rom. eisdem verbis, quibus pro se Florentio, siue Puppiano respondit libro 4. epistola 9. porro, inquit, etiam nunc in literis tuis animaduerto, eundem te adhuc esse, qui prius fueras, eadem te de nobis credere,

Quo Antonius verbo Dei & voluntati, ac iudicio, & sententiae eius repugnet, cum negat pastores esse, quos credit malos pastores esse.
Quo Cyprianus pro Pontifice respondet Antonio eisdem verbis, quibus pro se respondit Puppiano.

credere, & in eo q̄ credideras, perseverare; & ne forte claritatis & martyrij tui dignitas, nostra cōmunicatione maculetur, mores nostros diligenter inquirere, & post Deū iudicē, qui sacerdotes facit, te velle nō dicā de me, (quātus enim ego sum) sed de Dei & Christi iudicio iudicare, hoc est in Deum nō credere; hoc est rebellem aduersus Christum & aduersus Euangelium eius existere. Vt cū ille dicat, nōne duo passeres ase veneunt, & neuter eorū cadit in terram, sine patris voluntate? & probet maiestas eius, & veritas, sine consensu, & permissu Dei etiā minora non fieri, tu existimes sacerdotes Dei sine conscientia eius in Ecclesia ordinari? nam credere, quod indigni & incesti sint, qui ordinantur, quid aliud est, quam contendere, quod non à Deo, neq̄ per Deum sacerdotes eius in Ecclesia constituantur? an putas esse maius de me meum, quam Dei testimonium? cū Dominus ipse doceat, & dicat, testimonium non esse verum, si quis ipse de se testis existat, eo quod vnusquisque vique sibi faueat, ne contra se aliquis infesta & aduersa deprobat; fides verò syncera sit veritatis, si in prædicationibus nostris alius sit prædicator ac testis. Si testimonium, inquit, dixerō de me, testimonium meum non est verum. Alius enim est, qui testis est de me. Quod si ipse Dominus omnia postmodū iudicaturus, noluit de testimonio suo sibi credi, sed maluit de iudicio ac testimonio Dei patris p̄bari, quanto magis hoc seruos eius obseruare oportet, qui iudicio, ac testimonio Dei nō probantur tantum, sed etiam gloriantur? Præualuit autem apud te contra diuinam sententiam, & contra conscientiam nostram fidei suæ iuribus nixam inimicorum & malignorum commentum, quasi apud lapsos, & profanos, & extra Ecclesiam positos, de quorum pectoribus excesserit spiritus sanctus, esse aliud possit nisi mens praua, & fallax lingua, & odia venenata, & sacrilega mendacia, quibus qui credit, cum illis necesse est inueniatur, cum dies iudicij venerit. Quod verò dixisti, sacerdotes humiles esse debere, quia & Dominus, & Apostoli humiles fuerunt, humilitatem meā & fratres omnes & gentiles optime norunt, & diligunt; & tu quoq̄ noueras, ac diligebas, cum adhuc in Ecclesia esses, & mecum communicares. Quia tu etiam humilita-

Quod Anto-
nius calum-
niatur pedu-
Pontificis
Romani in
sceptru re-
gium esse
conuersum,
quia ad cri-
men super-
biz perti-
net, respon-
detur ei, sic-
ut Cypria-
nus respon-
dit Puppia-
no.

Vnde ortus
hæresum &
schismatu
existat au-
ctore Cy-
priano.

Qualis sit
Protestan-
tiu præsum-
ptio & su-
perbia.

tem à pontifice Romano requiris, ut illi à Cypriano; ad crimen
nim superbiæ pertinet, quod calumniaris pastoris pedum in scep-
trum regium esse conuersum, respondemus, quod de se Cyprianus,
humilitatem pontificis Romani norunt & diligunt omnes peregrini,
Christiani, & Iudæi, & Gentiles, qui ad eum veniunt; & vestri
Germani, cum huc aduentant, vident, si videre volunt, etsi
nescio quàm libenter propter odium inueteratum, de ijs loquor, qui
cum Ecclesia nostra non communicant, qui inter nos latent ijs enim
Germanis, qui in Ecclesia nostra sunt, non credo fidem adhibebi-
tis, si se testes esse humilitatis eius profiteantur, quia eos etiam
odistis. Denique patres, & maiores vestri nouerunt & dilexerunt.
Sed redeo ad epistolam Cypriani, quia dixerat à Deo se constitutum
Episcopum, nec hoc, inquit, iactō, sed dolens profero, cum te iudi-
cem Dei constituas, & Christi, qui dicit ad Apostolos, ac per hoc ad
omnes præpositos, qui Apostolis vicaria ordinatione succedunt,
qui audit vos, me audit; & qui me audit, audit eum, qui me misit.
Et qui reijcit vos, me reijcit; & eū, qui me misit. Inde enim schis-
mata & hæreses abortiæ sunt, & oriuntur, dum Episcopus, qui vnus
est, & Ecclesiæ præest, superba quorundam præsumptione con-
temnitur, & homo dignatione Dei honoratus, indignus hominibus
iudicatur. Hoc dixit de Pontifice Romano, is enim, sicut in epi-
stola ad Antonianum in libro 4. scripsit de Cornelio, primus est,
& cum post primum secundus esse non possit, quisquis post vnum,
qui solus esse debeat, factus est etiam, non secundus ille, sed nul-
lus est. Hic superba Protestantium præsumptione contemnitur,
& homo dignatione Dei, qui eum in Cathedra Petri collocauit, ho-
noratus, indignus hominibus à Protestantibus, & eorum ministris
iudicatur; inde enim vestra hæresis, & schisma ortum est, & per-
seuerat. Subiungit deinde idem Cyprianus, Quis enim est hic su-
perbiæ tumor, quæ arrogātia animi, quæ mentis inflatio ad cogni-
tionem suam præpositos, & sacerdotes vocare? ac nisi apud te pur-
gati fuerimus, & sententia tua absoluti, etiam sex annis neque fra-
ternitas habuerit episcopum, neque plebs præpositum, neque grex
pastorem, neque Christus antistitem? subueniat Puppianus, & sen-
tentiam

rentiam dicat; & in acceptum iudicium Dei & Christi referat; ne tantus fidelium numerus, qui sub nobis accersitus est, sine spe salutis, & pacis exisse videatur &c. & paulo post, annua, inquit, aliquando, & dignare pronunciare de nobis, & episcopatum nostrum cognitionis tue victoria firmare, ut Deus & Christus eius agere tibi gratias possint, quod per te sit antistes, & rector altari eorum, pariter & plebi restitutus. Si tam vehementer Cyprianus cum causam suam diceret, in eos scripsit, à quibus ipse aliqui episcopus eorum iudicabatur, quanto grauiora & vehementiora scripsisset in eos, qui episcopum primum iudicant, quod omne scelus, & impietatem superat, negant, cuius origine, & auctoritate unitas Ecclesie continetur, si causam eius diceret? si iam pridem pontifices Romani sententia Antonij Sadeelis pastores esse desierunt, subueniat Antonius velut alter Pappianus, diceret Cyprianus, & sententiam dicat, & fretus auctoritate Protestantium pronunciet de Episcopo Romano episcopatum habere, ne Ecclesia Catholica per omnes mundi regiones & oras diffusa, quæ eum pro episcopo generali Petri successore semper habuit & habet, in errore fuisse, & esse videatur; ut Deus & Christus eius gratias ei agere possint, quod per eum, & per Protestantes vnus grex & vnum ouile sit, sicut ipse promisit. Postremo quod in ista tua & te digna à vtriusque capiosa & fallaci adiunxisti, quod pontifices Romani Christum ipsum in suis membris, non tantum oderunt, sed etiam gladijs, & flammis insectantur, & ideò non esse Petri successores, Respondet tibi pro pontifice Augustinus. quod ipse etiam Donatistis respondit, qui persecutionem, & crudelitatem Catholicis similiter obijciebāt: respondit, inquam, cum alias sæpe, tum in libro contra Donatistas post collationem, sic enim inscriptus est liber, aut non omnem persecutionem iniustam esse; aut non esse dicendam persecutionem, cum iusta esset. Sicut persecutio igitur Donatistarum, qui per schisma ab Ecclesia Catholica per cunctum orbem dilatata defecerunt, auctore Augustino iusta erat, sic persecutio Protestantium, qui schisma fecerunt, ut Philippus Melancthon in respons. ad articulos Bavarice Inquisit. libens confitetur, eiusdem Augustini testimonio

T t

iusta

Quid Cyprianus diceret Antonio, si viueret, & causam pontificis ageret.

Quid respondeat Augustinus pro pontifice Romano ijs, qui crudelitatem ei obijciunt, quia Ecclesia Catholica hæreticos punit.

iusta est, qui non magis laudem martyrum merentur, cum in ea persecutione, quam ipsi vocant, vitam amittunt, quam Donatiste; martyrem enim, dixit B. Cyprianus, non poena, sed causa facit; & Cyprianum secutus idem Augustinus in Psal. 33. nemo ergo, inquit, dicat, persecutionem patior, non ventilet poenam, sed probet causam, ne si causam non probauerit, numeretur cum iniquis. Haecenus Augustinus. & haecenus nos ad tuam sophisticam retorsionem argumenti. Cum igitur, ut tandem concludamus, & peroremus, probatum sit à nobis, & locis alijs Euangelij collatis, & ex circumstantia loci, & proprietate sermonis, quod dictum est Petro, pascue oves meas, de universis ovibus ecclesiae Catholicae, quae una est, accipiendum esse, dictumque uni, & soli Petro tamquam primo, post quem, dum cathedram teneret, secundus esse non posset, in eoque dictum idem ceteris Apostolis & eorum successoribus secundum mensuram & regulam eorum, cumque hoc ipsum Apostolica traditio praedicet, cuius testes sunt omnes ecclesiae cuncti orbis, quae partes unius ecclesiae Catholicae censentur, ac cum ad testimonia omnium sanctorum Patrum de hac sententia consentientium, postremo accesserit testimonium Cypriani à te Antoni productum, quo dum causam vincere voluisti, victus es, cumque ratio divina providentiae penitus requirat, ut non solum, dum Petrus & alij Apostoli viuerent, tantisper principatum unius, qui secundum naturam, & scripturam ex omni genere gubernationis optimus, & perfectissimus est, Christus in Ecclesia sua, quae est regnum eius, esse voluerit, sed semper deinceps usque ad saeculi consummationem, cumque omnes Antonianas cavillationes redarguerim, & repugnantiae, ac captionis, & fallaciae plenae esse demonstraverim, denique cum nihil aliud Antonio relictum sit, nisi negare tantam veritatem, scripturas suo sensu interpretari, suo iudicio proprio condemnatum esse, quia in quo damnaretur, elegit, superare, ut secundum Tertulliani praescriptiones non sit cum eo amplius disputandum, sed vitandum ab omnibus Catholicis, donec à Domino in iudicium ad tribunal eius, qua hora non putat, rapiatur.